

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการ
คิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษา*

DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON CASE-BASED LEARNING
AND CRITICAL THINKING TO PROMOTE CREATIVE PROBLEM SOLVING ABILITY AND
LEARNING ACHIEVEMENT OF STUDENT TEACHERS IN SOCIAL STUDIES PROGRAM

พิชาติ แก้วพวง, สุธี แก้วเขียว, ไฉน เลาะเงิน, วรณพร บุญญาสถิตย์, นราธิป แก้วทอง

Pichart Kaewpuang, Suthee Kaewkhiaw, Chanai Loh-ngoen,

Wannaporn Boonyasathit, Narathip Kaewthong

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Phranakhon Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: pichartkwpng10@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการ
เรียนรู้ 2. ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่มีต่อความสามารถในการ
แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษา กลุ่ม
ตัวอย่างนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา 60 คน แบ่งกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน
ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง คือ 8 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาเบื้องต้นประกอบด้วย 4 ประการ
ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล รูปแบบนี้
พัฒนาจากแนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2. ประสิทธิภาพของ
รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย
ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม
อย่างมีนัยสำคัญ และกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญ จากบันทึก
การเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษาสามารถตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาตาม
บริบทของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาได้และชอบในกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน
นี้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์

* Received September 29, 2021; Revised October 26, 2021; Accepted October 27, 2021

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน; แนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ; การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

Abstract

The objectives of this research were to: 1. Develop an instructional model based on case-based learning and critical thinking to promote creative problem-solving ability and learning achievement of student teachers in social studies program; 2. Evaluate the effectiveness of the instructional model affecting creative problem solving ability and learning achievement of student teachers in social studies program. The samples were 60 student teachers in the social studies program. These samples were divided into two groups: 30 students were in an experimental group and 30 students were in a control group. The duration of the experiment was 8 weeks. The data was analyzed by arithmetic mean, standard deviation (S.D.) and were compared by t-test.

The research results revealed that: 1. Development of the instructional model consisted of 4 key elements: principles, objectives, instructional process, measurements, and evaluations. This instructional model developed from case-based learning and critical thinking; 2. The effectiveness of the development instructional model, it was found that the creative problem solving ability and learning achievement of the experimental group was significantly higher than those of the control group at 0.001 level; and the post-test score of the creative problem solving ability and learning achievement of the experimental group was significantly higher than that of the pre-test score at 0.001 level. From the learning logs, student teachers in social studies program could decide how to solve problems in the social studies context and like the learning activities of this instructional model; as a result, the learning achievement has achieved the objectives.

Keywords: Instructional Model; Case-based Learning and Critical Thinking; Creative Problem Solving

บทนำ

การเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเป็น (วันเพ็ญ สุลง, 2561) ผู้เรียนที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์จะมีการคิดเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2550) กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นเทคนิคที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์โดยเฉพาะ (Treffinger, Isaksen and Dorval, 2003) นอกจากนี้ยุคปัจจุบันมีแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยีต่าง ๆ จำนวนมาก การคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงช่วยให้ผู้เรียนไตร่ตรองในการเชื่อถือข้อมูลสารสนเทศ และตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (Moor and Parker, 1986: 17)

แม้ว่านักการศึกษาจะเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ แต่การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ยังไม่ประสบผลสำเร็จ รวมถึงการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพครูยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายเรื่องการคิด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) จากผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรวิชาชีพครูควรส่งเสริมการวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ สอนทักษะการคิดและค่านิยมของสังคม โดยนักศึกษาราชภัฏควรเน้นพัฒนาตรรกะทางความคิดให้สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีและหลักการกับปัญหาใหม่ ๆ (ชมพูนุช ร่วมชาติ, 2548) และจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ยังไม่สามารถคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในห้องเรียนและชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ได้เท่าที่ควร รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์เป้าหมายของหลักสูตร (เพียรพิทย์ โรจนบุญยา, 2558)

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่ควรนำมาใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษา พบว่า การเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องจริงหรือสมมติขึ้นจากความจริงแล้วหาคำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้น โดยมุ่งให้ผู้เรียนฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ (ทิศนา แคมมณี, 2556) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นเป็นการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลมุ่งตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือควรทำ เพื่อให้ได้ข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล และเชื่อมโยงประเด็นปัญหาพิจารณาตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (Ennis, 1985)

จากความสำคัญและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประยุกต์ใช้ร่วมกับการออกแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ADDIE Model (Kurt, 2018) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามแนวทางของเพ็ญพูน พ่วงแพ (2557) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น (Analysis: A) ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Design and Development: D and D) ประกอบด้วย การสร้าง การวิพากษ์ การจัดทำเอกสาร การตรวจสอบคุณภาพ การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน (Implementation: I) ประกอบด้วย การเตรียมการทดลองใช้ การพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินการทดลองใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน (Evaluation : E) โดยใช้การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ซึ่งแบบแผนการวิจัยเป็นแบบสองกลุ่มวัดก่อนเรียนและหลังเรียน (Two Group Pretest - Posttest design) การปรับปรุงแก้ไขหลังจากทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ หรือวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้เรียนจากกลุ่มเรียนรายวิชา 1023401 การจัดการเรียนรู้ โดยมีกลุ่มเรียนทั้งสิ้นจำนวน 2 กลุ่มแยกตามสาขาวิชา ซึ่งผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ผู้เรียนผ่านการเรียนวิชาพื้นฐานของวิทยาลัยเหมือนกัน และผ่านการเรียนรายวิชาเอกสังคมศึกษาเหมือนกัน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงได้กลุ่ม

ตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้วิธีจับสลากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อเข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการกำหนดหมายเลขกลุ่มให้หมายเลข 1 เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และหมายเลข 2 เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ดังนี้

1.1 คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คู่มือดังกล่าวมีองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่ 1) แนวคิดพื้นฐาน 2) หลักการ 3) วัตถุประสงค์ 4) กระบวนการเรียนการสอน 5) การวัดและการประเมินผล 6) บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน 7) แนวทางในการนำไปใช้

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 10 แผน ใช้เวลาในการทดลองประมาณ 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 60 นาที รวม 30 คาบ

ผู้วิจัยได้สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเรียกกรวมกันว่า เอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเป็นปรนัย การใช้ภาษา และความครอบคลุมเนื้อหา โดยพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนมีค่า IOC= 0.84 และเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนมีค่า IOC= 0.88 จากนั้นนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดลองสอนไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้ทดลองและประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนต่อไป

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

2.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยศึกษาคำนียาม องค์ประกอบ ลักษณะการเขียนข้อคำถาม การสร้างตัวเลือก และการให้คะแนน

2.1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายและองค์ประกอบในการวัด ดำเนินการสร้างแบบวัดฯ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบวัดสถานการณ์ โดยให้เขียนตอบแบบอัตนัย จำนวน 3 ชุด ๆ ละ 5 ข้อ (ข้อละ 4 คะแนน) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบบุริกส์ 4,3,2,1 ตามลำดับ จากนั้นนำแบบวัดฯ

ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) ผลปรากฏว่า ข้อสอบมีค่า IOC เท่ากับ 1 ทุกข้อ

2.1.3 นำแบบวัดฯ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน จากนั้นพิจารณาผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบ แล้วทำการเลือกข้อสอบเพื่อสร้างเป็นแบบวัดฯ โดยถือเกณฑ์การพิจารณา คือ เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป จำนวน 1 ชุด 5 ข้อ จากนั้นวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ข้อสอบมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.35-0.55 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.30-0.65 และค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งหมดเท่ากับ 0.7445

2.1.4 นำแบบวัดฯ ที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 1 ชุด 5 ข้อ (ข้อละ 4 คะแนน) รวม 20 คะแนน ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของรายวิชา ทฤษฎีหลักการสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) 4 ตัวเลือก

2.2.2 วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา และจัดทำผังวิเคราะห์ข้อสอบ จากนั้นสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ การตอบถูก ได้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ข้อ ได้ 0 คะแนน จากนั้นนำแบบทดสอบฯ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงทางเนื้อหาและวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) ผลปรากฏว่า ข้อสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 1 ทุกข้อ

2.2.3 นำแบบทดสอบฯ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย จำนวน 30 คน จากนั้นพิจารณาผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบ แล้วทำการเลือกข้อสอบเพื่อสร้างเป็นแบบทดสอบฯ โดยถือเกณฑ์การพิจารณา คือ เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป จำนวน 30 ข้อ จากนั้นมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) ผลปรากฏว่า ข้อสอบมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.70 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.70 และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งหมดเท่ากับ 0.7448

2.2.4 นำแบบทดสอบฯ ที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ รวม 30 คะแนน ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ 1) คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 2) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเขียนบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาครูทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่สะท้อนประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากผลการทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยดำเนินการทดสอบ ดังนี้

1.1 ทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาครูกลุ่มทดลองระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ด้วยสูตรที่กลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent t-test) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบฯ ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู โดยพิจารณาจากความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียน

1.2 ทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาครูระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ด้วยสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (independent t-test) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบฯ ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู โดยพิจารณาจากความแตกต่างของคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.3 ทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูกลุ่มทดลองระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ด้วยสูตรที่กลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent t-test) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบฯ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู โดยพิจารณาจากความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียน

1.4 ทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ด้วยสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (independent t-test) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบฯ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู โดยพิจารณาจากความแตกต่างของคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความเที่ยงตรง (Validity) ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเที่ยง (Reliability) สถิติทดสอบค่าที (t-test) สูตรที่กลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent t-test) และสูตรที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (independent t-test)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการอ่านบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาครูทุกคน คัดลอกข้อความที่เขียนอธิบายและจัดข้อความเป็นหมวดหมู่ จากนั้นพิจารณาข้อมูลส่วนต่าง ๆ ที่แสดงถึงความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วสรุปผลจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1.1 หลักการ ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดแก้ปัญหา จนสามารถตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อควรทำ 2) การฝึกให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประเด็นปัญหา ตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนมีมุมมองกว้างขึ้น 3) การให้ผู้เรียนไตร่ตรองสิ่งต่างๆ อย่างรอบคอบและมีเหตุผลจะช่วยให้สามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้

1.2 วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.3 กระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชี้นำเสนอกรณีศึกษาและพิจารณาข้อมูล 2) ชี้นำการศึกษากรณีศึกษาและการระบุข้อตกลงเบื้องต้น 3) ชี้นำอภิปรายและแปลความหมาย 4) ชี้นำทบทวนประสบการณ์และการพิจารณา 5) ชี้นำแก้ปัญหาและสรุปผลการเรียนรู้ ทั้งนี้รายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในหัวข้อ “องค์ความรู้จากการวิจัย” ของบทความนี้

1.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนโดยใช้วิธีการประเมินจากการตอบคำถาม การอภิปรายในชั้นเรียน และการประเมินผลงานของนักศึกษา 2) การวัดและประเมินผลหลังเรียนใช้วิธีการประเมินจากการตรวจบันทึกการเรียนรู้ การทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	Mean	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	6.63	1.43	26.133***	0.000
หลังเรียน	16.07	1.14		

*** $p < 0.001$

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง เท่ากับ 6.63 และ 16.07 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) พบว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	Mean	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	16.07	1.14	7.148***	0.000
กลุ่มควบคุม	13.63	1.47		

*** $p < 0.001$

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนของกลุ่มทดลอง เท่ากับ 16.07 และความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนของนักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษากลุ่มควบคุมเท่ากับ 13.63 เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) พบว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มที่ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	Mean	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	10.83	3.20	24.685***	0.000
หลังเรียน	22.63	1.92		

*** $p < 0.001$

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองเท่ากับ 10.83 และ 22.63 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) พบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	Mean	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	22.63	1.92	3.759***	0.000
กลุ่มควบคุม	20.00	3.32		

*** $p < 0.001$

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองเท่ากับ 22.63 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มควบคุมเท่ากับ 20.00 เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) พบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.2.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน พบว่า กลุ่มทดลองสามารถคิดหาวิธีการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ หลากหลาย ตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหาได้ด้วยเหตุผล ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเองและผู้อื่น สามารถระบุนขั้นตอนปฏิบัติในการแก้ปัญหา และสามารถแก้ปัญหาได้ภายในเวลาที่กำหนดได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม จากการเขียนบันทึกการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาคูรู้สึกว่ากิจกรรมการเรียนการสอนท้าทายความสามารถในการคิดของตนเอง ตัวอย่างเช่น การเรียนรู้เรื่องปัญหาการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น นักศึกษาได้คิดวิธีการผลิตสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งกลุ่มทดลองเชื่อมโยงแนวคิดดังกล่าวได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม

2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน พบว่า กลุ่มทดลองสามารถตอบคำถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและประเด็นที่ศึกษาได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม ตัวอย่างเช่น การตอบคำถามเกี่ยวกับการระบุปัญหาการละเมิดหรือฝ่าฝืนบรรทัดฐานทางสังคม การอธิบายที่มาและแปลความของความขัดแย้ง เป็นต้น ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาคูกลุ่มควบคุมที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออกในการตอบคำถาม จากการเขียนบันทึกการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาคูชอบในกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะท้าทายความสามารถของตนเอง ได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ วิเคราะห์ประเด็นต่างๆ เชื่อมโยงกับประสบการณ์เกี่ยวข้อง ทำให้นักศึกษาคูมีความสุขในการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและส่งผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคูสาขาวิชาสังคมศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยแต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนาอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) องค์ประกอบหลักของรูปแบบการเรียนการสอนผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนจากนักวิชาการ

ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน โดยทดลองใช้กับนักศึกษาครูกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยกระบวนการเรียนการสอน ดังนี้

ตารางที่ 5 ความแตกต่างระหว่างกระบวนการเรียนการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กระบวนการเรียนการสอนของกลุ่มทดลอง	กระบวนการเรียนการสอนของกลุ่มควบคุม
<p>1. ชี้นำเสนอกรณีศึกษาและพิจารณาข้อมูล</p> <p>1.1 ผู้เรียนเสนอกรณีศึกษา และตั้งประเด็นคำถามสำหรับอภิปรายร่วมกัน โดยมีการจัดเตรียมไว้วิธีการนำเสนอที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบ การพิมพ์เอกสารแจกให้อ่าน เล่ากรณีตัวอย่างให้ฟัง หรือนำเสนอโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ และภาพยนตร์</p> <p>1.2 ให้ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล บริบทและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา</p>	<p>1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน</p> <p>1.1 กระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย</p> <p>1.2 เกริ่นนำให้ผู้เรียนทราบว่าสิ่งที่กำลังจะได้เรียนคืออะไร เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนและเตรียมพร้อมในการเรียนเรื่องนั้น</p>
<p>2. ขั้นการศึกษากรณีศึกษา ระบุข้อตกลงเบื้องต้น และการอภิปราย</p> <p>2.1 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม เพื่อศึกษกรณีศึกษา</p> <p>2.2 ให้สมาชิกร่วมกันหาคำตอบตามประเด็นคำถามที่ครูกำหนดไว้</p> <p>2.3 ให้ผู้เรียนระบุข้อตกลงเบื้องต้น สะท้อนประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับความรู้สึกและความคิด</p>	<p>2. ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นสอน)</p> <p>ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระสำคัญของบทเรียน โดยผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเน้นการใช้วิธีการสอนหลัก 3 วิธี คือ บรรยาย การอภิปราย และการยกตัวอย่าง</p>
<p>3. ขั้นการอภิปรายและแปลความหมาย</p> <p>3.1 ผู้เรียนอภิปรายตามประเด็นคำถามเพื่อให้ได้ข้อสรุปของกลุ่มย่อย และนำเสนอผลการอภิปรายแลกเปลี่ยนกัน</p> <p>3.2 ผู้เรียนพิจารณาเหตุการณ์ ข้อโต้แย้ง ข้อความ และแปลความหมายสิ่งที่เกิดขึ้น รวมทั้งการพิจารณาการให้ความหมายที่ผิดไปจากข้อมูลและหลักการ</p>	
<p>4. ขั้นการทบทวนประสบการณ์และการพิจารณาทางเลือก</p> <p>4.1 ผู้เรียนทบทวนความคิดโดยพิจารณาจากประสบการณ์เดิม</p> <p>4.2 พิจารณาผลของทางเลือกเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และตัดสินใจคุณค่าหรือซึ่งน้ำหนักของทางเลือกนั้น</p> <p>4.3 พิจารณาผลของทางเลือกที่ได้ตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง</p>	
<p>5. ขั้นการแก้ปัญหาและสรุปผลการเรียนรู้</p> <p>5.1 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปปัญหาอภิปรายคำตอบ ปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียน พิจารณาเหตุผลให้เพียงพอในการสรุปข้อมูลได้อย่างสมเหตุสมผล</p> <p>5.2 ผู้เรียนสรุปสาระสำคัญหรือข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้</p> <p>5.3 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ทักษะพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย</p>	<p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 ผู้เรียนได้สรุปบทเรียน ประมวลและรวบรวมความรู้ ความคิด จากสิ่งที่ได้เรียนมาตามจุดประสงค์ที่กำหนด</p> <p>3.2 ผู้สอนและผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย</p>

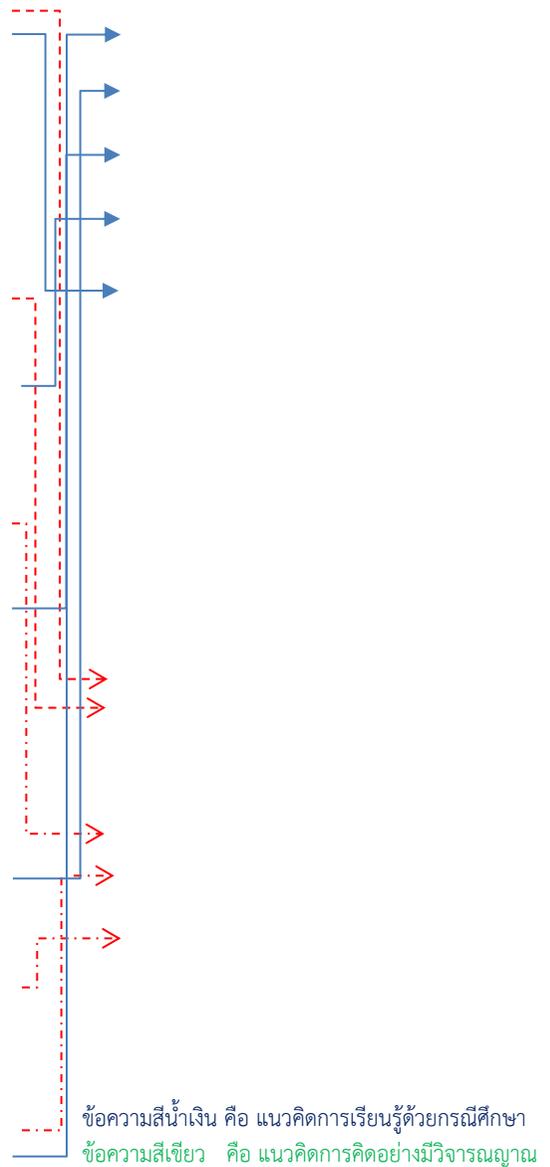
นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังแผนภาพที่ 1

กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1. ชี้นำเสนอกรณีศึกษาและพิจารณาข้อมูล เป็นขั้นที่

ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

1. ผู้วิจัยได้พัฒนาและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้

จากแผนภาพข้างต้น จะเห็นได้ว่า กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นได้มีการนำกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาผสมผสานกัน ซึ่งส่งผลต่อองค์ประกอบย่อยทั้งความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จึงทำให้นักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษามีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารและผู้สอนควรทำความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนก่อนนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และควรมีการนิเทศติดตามผลเป็นระยะๆ
2. ผู้สอนต้องคัดเลือกกรณีศึกษาที่น่าสนใจ ควรเตรียมคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบในการแก้ปัญหา ฝึกใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณในการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้กับตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ ทักษะการตัดสินใจ การประเมินค่า เป็นต้น
2. ควรศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณในครั้งต่อไป เพื่อต่อยอดองค์ความรู้และปรับปรุงองค์ประกอบของรูปแบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). *ผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยในอีก 5 ปีข้างหน้า*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ชมพูนุช ร่วมชาติ. (2548). *อนาคตภาพของหลักสูตรวิชาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (พ.ศ. 2550-2559)*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตินา แคมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พลกฤษ ตันติยานุกูล. (2547). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาด้วยการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญพูนอ พ่วงแพ. (2557). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- เพียรพิทย์ โจรจนปยุณา. (2558, 15 กันยายน). ประธานหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
สังคมศึกษา [บทสัมภาษณ์].
- วันเพ็ญ สุลง. (2561). *การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ วิชาการ
บริหารงานคุณภาพในองค์การ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2.*
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อารยา ช่ออั้งชัย. (2553). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการ
คิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน).
นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Ennis, R.H. (1985). *Logical Operation in Classroom*. New York: Pergamon Press.
- Joyce, B., and Weil, M. (2009). *Models of teaching*. (8th ed.). London: Allyn and
Bacon.
- Kurt, S. (2018). *ADDIE Model: Instructional Design*. Retrieved December 16, 2018,
from [https://educationaltechnology.net/the-addie-model-instructional-
design](https://educationaltechnology.net/the-addie-model-instructional-design)
- Mctighe, J. & Lyman, F. (1988). Cueing Thinking in the Classroom: The Promise of
Theory-Embedded Tools. *Educational Leadership*, 42 (1), 26-36.
- Moore, B.N. and Parker, R. (1986). *Critical Thinking: Claims and Arguments in
Everyday Life*. California: Mayfield.
- Treffinger, J. D., Isaksen, G. S., and Dorval, K. B. (2003). *Creative problem solving: A
contemporary framework for managing change*. Retrieved March 15, 2014,
from: <http://cps.com>

